

ANALYSE: UNGES TILGANG TIL SOCIALE PROBLEMER I HJEMMET OG I DERES OMGANGSKREDS

FOR MANGE UNGE OPSØGER IKKE HJÆLP, NÅR DE HAR BRUG FOR DEN

Under halvdelen af unge i 15-års-alderen, der har oplevet sociale problemer i hjemmet eller hos nogen, de kender, søger hjælp. Det viser en ny undersøgelse fra Børnerådet blandt 1.500 elever i 8. klasse. Samtidig er der stor forskel på, hvordan drenge og piger vil reagere, hvis de oplever vold, seksuelle overgreb eller misbrugsproblemer.

I undersøgelsen bliver de unge spurgt om deres erfaringer med vold, seksuelle overgreb og misbrug af alkohol eller stoffer i hjemmet eller i deres omgangskreds. 8 pct. af de unge svarer, at de har haft behov for hjælp i forbindelse med, at de selv, eller nogen de kender, har oplevet vold i hjemmet, mens under halvdelen af dem har opsøgt hjælp. 5 pct. af de unge har haft behov for hjælp i forbindelse med seksuelle overgreb, og præcis halvdelen af disse unge har opsøgt hjælp. 6 pct. af de unge i panelet har haft behov for hjælp i forbindelse med alkohol og stoffer hjemme eller i deres omgangskreds, og her har lidt under halvdelen opsøgt hjælp.

Børnerådets formand Per Larsen er bekymret over, at så få unge opsøger hjælp: "Det er alarmerende lave tal; under halvdelen af de unge, der har brug for og krav på hjælp på grund af alvorlige problemer derhjemme eller i deres omgangskreds, opsøger den. Det skal vi finde en forklaring på. Og så skal vi blive meget bedre til at tilbyde tydelig og præcis hjælp."

Uanset om det handler om vold, seksuelle overgreb eller misbrug af stoffer eller alkohol, vil pigerne primært henvende sig til personlige relationer som forældre, andre familiemedlemmer, venner eller lærere. Drengene er derimod mere tilbøjelige til at ville henvende sig til myndigheder og rådgivnings-tilbud som kommune, politi og Børnetelefonen, hvis der skulle opstå behov for hjælp.

"Det er vigtig viden i forhold til at skræddersy den hjælp, vi skal tilbyde børn og unge. Både som foræl-

dre, lærere og som professionelle rådgivnings- og behandlingstilbud," siger Per Larsen.

UNDERSØGELSENS ØVRIGE RESULTATER

- 35 pct. af pigerne og 24 pct. af drengene vil opsøge hjælp hos deres forældre, hvis der er problemer med vold derhjemme eller hos andre.
- 12 pct. af de unge, der ikke bor i kernefamilier, har haft behov for at opsøge hjælp på grund af vold i hjemmet eller i omgangskredsen. Kun 6 pct. af de unge fra kernefamilier har haft samme behov.
- 15 pct. af de unge med anden etnisk baggrund end dansk har haft behov for at opsøge hjælp i relation til vold i hjemmet eller i omgangskredsen. 7 pct. af de etnisk danske unge har haft samme behov.
- 12 pct. af de unge, der oplever, at deres familie har færre penge end gennemsnittet, har haft behov for at opsøge hjælp i relation til vold i hjemmet eller i omgangskredsen. 6 pct. af de unge, der vurderer, at de kommer fra en økonomisk gennemsnitsfamilie, har oplevet behov for hjælp.
- 54 pct. af pigerne har opsøgt hjælp, da de havde brug for det i relation til vold hjemme eller i omgangskredsen. Tilsvarende har 34 pct. af drengene opsøgt hjælp.
- 12 pct. af de unge er i tvivl om, hvor de skal søge hjælp i tilfælde af vold hjemme eller i omgangskredsen. 15 pct. er i tvivl i tilfælde af seksuelle overgreb, og 21 pct. i tilfælde af misbrug af alkohol eller stoffer.
- 1,1 pct. af de unge har haft brug for hjælp i relation til både vold, seksuelle overgreb og alkohol eller stoffer. Det svarer til 752 unge på landsplan.

VOLD I HJEMMET

Når de unge bliver spurgt, hvor de vil søge hjælp, hvis de selv, et familiemedlem eller en ven oplever vold i hjemmet, er det forældrene, de fleste unge vil gå til – og de fleste peger på, at tilliden, til dem de søger hjælp hos, er vigtig.

Der er imidlertid stor forskel på, i hvor høj grad henholdsvis drenge og piger vil bruge deres forældre; 35 pct. af pigerne nævner forældrene, som en mulig hjælp, mens blot en fjerdedel af drengene angiver forældrene. Den hjælp, som flest drenge peger på, ud over forældre, er politiet og SSP. En mulighed, som markant færre piger ville opsøge.

De unge skelner også mellem, om det er dem selv, der har brug for hjælpen, eller om det er nogen, de kender. Når det handler om fx en ven, vil de unge ofte gå til deres egne forældre. Hvis det derimod er dem selv, der har brug for hjælp, vil de naturligt nok henvende sig til nogle andre end forældrene. Det kan være en del af forklaringen på det påfaldende lave antal unge (henholdsvis 24 pct. drenge og 35 pct. piger), der samlet set betragter forældrene som nogen, man kan søge hjælp hos.

”Det er meget afhængigt af, hvem det er. Hvis det er en anden end mig eller mine søskende, ville jeg sige det til mine forældre, men hvis det var mig selv, ville jeg sige det til en lærer.” (Pige, 15 år)

”Hvis det ikke var mig, ville jeg bruge mine forældre. Hvis det var mig selv, ville det måske være mine veninder og Børnetelefonen.” (Pige, 14 år)

ETNICITET, ØKONOMI OG FAMILIEFORMER: STORE FORSKELLE I BEHOVET FOR HJÆLP

8 pct. af de unge i undersøgelsen har haft behov for at søge hjælp i forbindelse med, at de selv, et familiemedlem eller en ven har oplevet vold i hjemmet. Der er imidlertid bemærkelsesværdige forskelle på, hvor udbredt behovet for hjælp er, når man ser på de unges etnicitet, familieforhold og familiernes økonomi.

Unge, der ikke bor i en kernefamilie – fx anbragte, delebørn eller børn, der bor med én biologisk forælder – har i højere grad end andre unge haft behov for at opsøge hjælp i forbindelse med, at de selv, et familiemedlem eller en ven har oplevet vold i hjemmet. 12 pct. af de unge, der ikke bor i kernefamilie, svarer således, at de har haft behov for hjælp, mens blot 6 pct. af unge fra kernefamilier, har oplevet det behov. En tilsvarende forskel finder man mellem unge med

Det var min lærer, der gik til politiet, og så var jeg nede at snakke med dem. (PIGE, 16 ÅR)

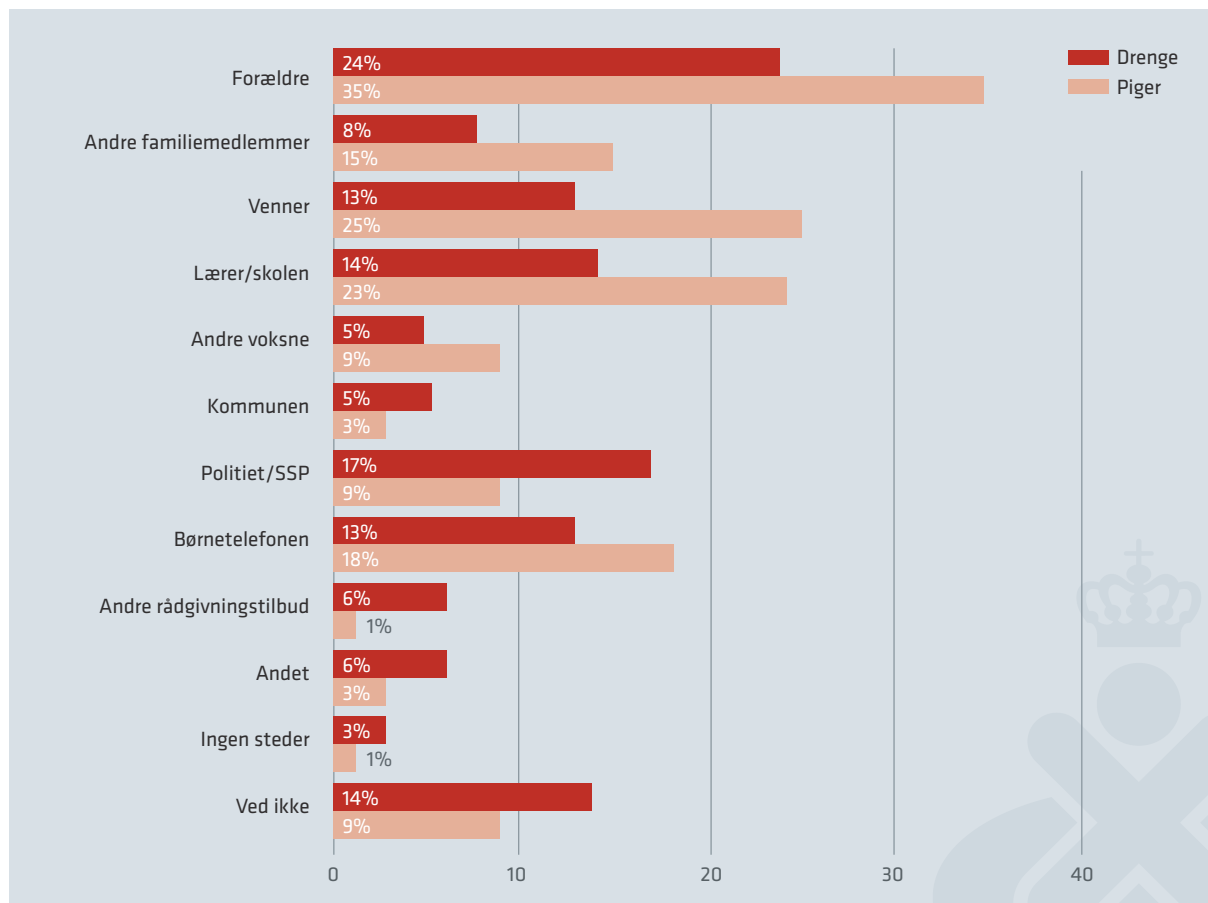
Analysen bygger på en spørgeskemaundersøgelse i Børnerådets Børne- og Ungepanel, som blev gennemført i maj 2015. 50 pct. af de unge, der har deltaget i spørgeskemaundersøgelsen, var 15 år, 47 pct. var 14 år, og 2,4 pct. var 16 år. Vi betegner samlet set gruppen som 14-15-årige. Undersøgelsens metoder er beskrevet bagest i notatet.

Undersøgelsen er finansieret af

VELUX FONDEN

FIGUR 1: VOLD I HJEMMET: HVOR VILLE DU SØGE HJÆLP?

Antal respondenter: Drenges: 641. Piger: 761

Bemærk, at tallene ikke summer til 100 pct., da det har været muligt at afgive flere svar.

anden etnisk baggrund end dansk og etnisk danske unge. Undersøgelsen viser således, at 15 pct. af de unge med anden etnisk baggrund end dansk har haft behov for hjælp, mens det blot er 7 pct. af etnisk danske unge, der har haft det behov.

Undersøgelsen peger desuden på en social slagside i forhold til familiernes økonomi. Af de unge, som oplever, at deres familie har samme mængde penge som en typisk familie, har 6 pct. haft behov for hjælp, mens det for de unge, som angiver at have flere penge end en typisk familie, ganske bemærkelsesværdigt

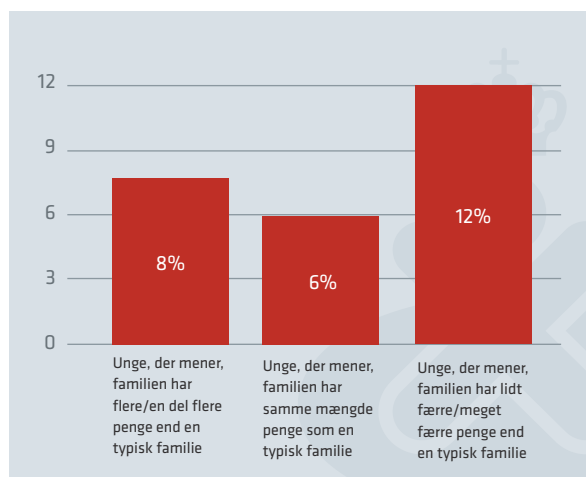
er 8 pct. Blandt de unge, der svarer, at deres familie har færre penge, har 12 pct. haft behov for hjælp i forbindelse med vold i hjemmet (se fig. 2, side 4).

KUN HALVDELEN OPSØGER HJÆLP, SELVOM DE HAR BRUG FOR DEN

Af de 8 pct., som har angivet, at de har haft behov for hjælp, har lidt under halvdelen (45 pct.) rent faktisk opsøgt hjælpen.

Drenges og piger har i stort set lige høj grad haft behov for at søge hjælp, men der er markant flere piger

FIGUR 2: VOLD I HJEMMET: UNGE, DER HAR HAFT BEHOV FOR HJÆLP, FORDELT EFTER DEN UNGES VURDERING AF FAMILIENS ØKONOMI.

Antal svar: 1.420

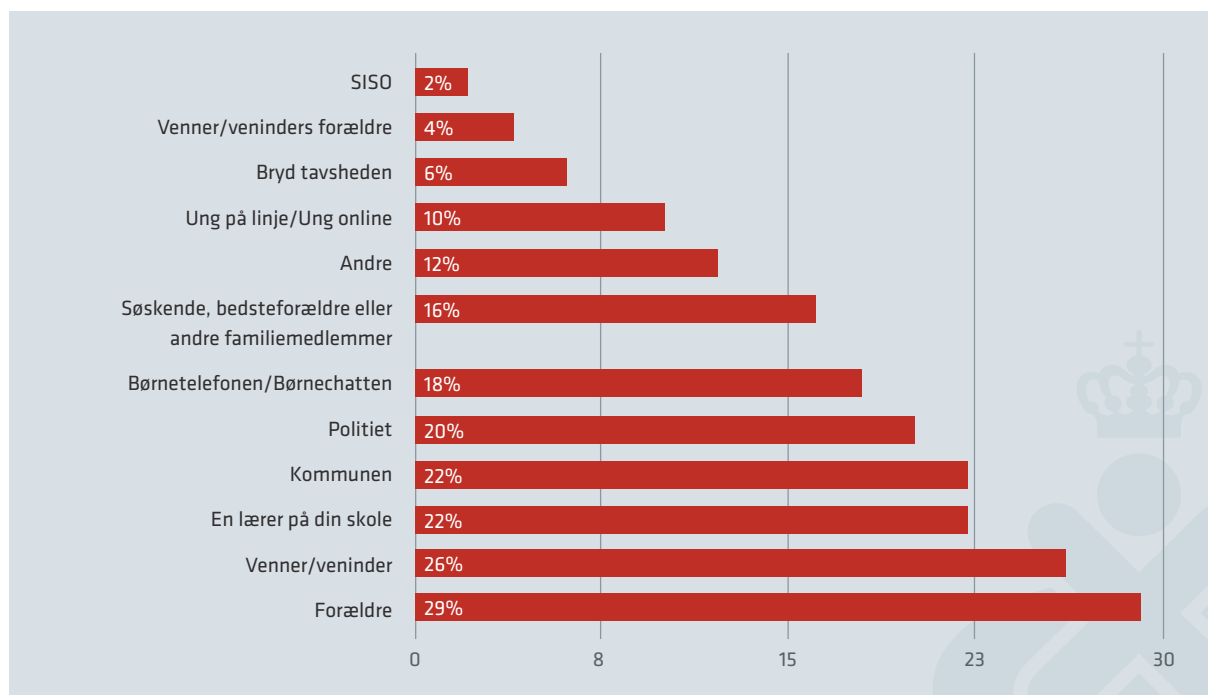
end drenge, som i praksis får henvendt sig; 54 pct. af pigerne, der har haft behov, har også opsøgt hjælpen, hvorimod kun 34 pct. af drengene har.

Der er ingen nævneværdig forskel på de unges behov for hjælp, når man ser på deres etnicitet, økonomi og familieform.

De unge, der i praksis har søgt hjælp, har fortrinsvist henvendt sig til personer i det nære netværk; forældre, venner og lærere. For en af de unge har netop læreren været vejen videre ind til myndighederne i forbindelse med vold i hjemmet:

”Det var min lærer, der gik til politiet, og så var jeg nede at snakke med dem.” (Pige, 16 år)

FIGUR 3: VOLD I HJEMMET: HVOR SØGTE DU HJÆLP?

Antal svar: 51. (Kun de elever, som har angivet, at de har søgt hjælp eller rådgivning.)

Bemærk, at tallene ikke summer til 100 pct., da det har været muligt at afgive flere svar.

SEKSUELLE OVERGREB

Også når det gælder seksuelle overgreb, vil de fleste unge – og især pigerne – bruge deres forældre og de nære relationer, hvis de skulle få brug for hjælp. Som en af de unge skriver:

”Jeg ville få hjælp hos en ven/veninde eller familie-medlem, mine forældre. Hvis det var mig selv; en voksen jeg følte mig tryk hos.” (Pige, 14 år)

PIGER VIL OPSØGE HJÆLP HOS FORÆLDRENE, DRENGE HOS POLITIET

Mens pigerne er tilbøjelige til at søge hjælp hos deres forældre i tilfælde af seksuelle overgreb, vil drengene i højere grad gå til politiet for at få hjælp; 29 pct. af drengene vil således kontakte politiet/SSP, hvorimod 20 pct. vil søge hjælp hos deres forældre.

Flere unge giver udtryk for, at seksuelle overgreb er meget alvorligt, og netop derfor vil de gå til myndighederne, fx politiet:

”Jeg ville gå til politiet, en psykolog, lærer, familie-medlem. Hvis det var en ven/veninde, ville jeg prøve

at hjælpe dem alt det, jeg kunne; snakke med dem, men helst kontakte politiet, da det på ingen måder er acceptabelt.” (Pige, 15 år)

”Jeg ville ringe til politiet eller noget i den stil. Voldtægt er ikke noget, der skal fejles ind under tæppet.” (Pige, 14 år)

Der er lidt større usikkerhed blandt både piger og drenge om, hvor de vil søge hjælp, når det gælder seksuelle overgreb, end når der er tale om vold; samlet set ved 15 pct. af de unge ikke, hvor de vil søge hjælp i relation til seksuelle overgreb, mens det drejer sig om 12 pct. i relation til vold i hjemmet.

”Jeg ved faktisk ikke, hvor man kan henvende sig i sådan en situation. Jeg ville nok prøve at finde en eller anden form for støttegruppe.” (Pige, 15 år)

Og enkelte unge giver udtryk for, at de slet ikke ville fortælle det til nogen:

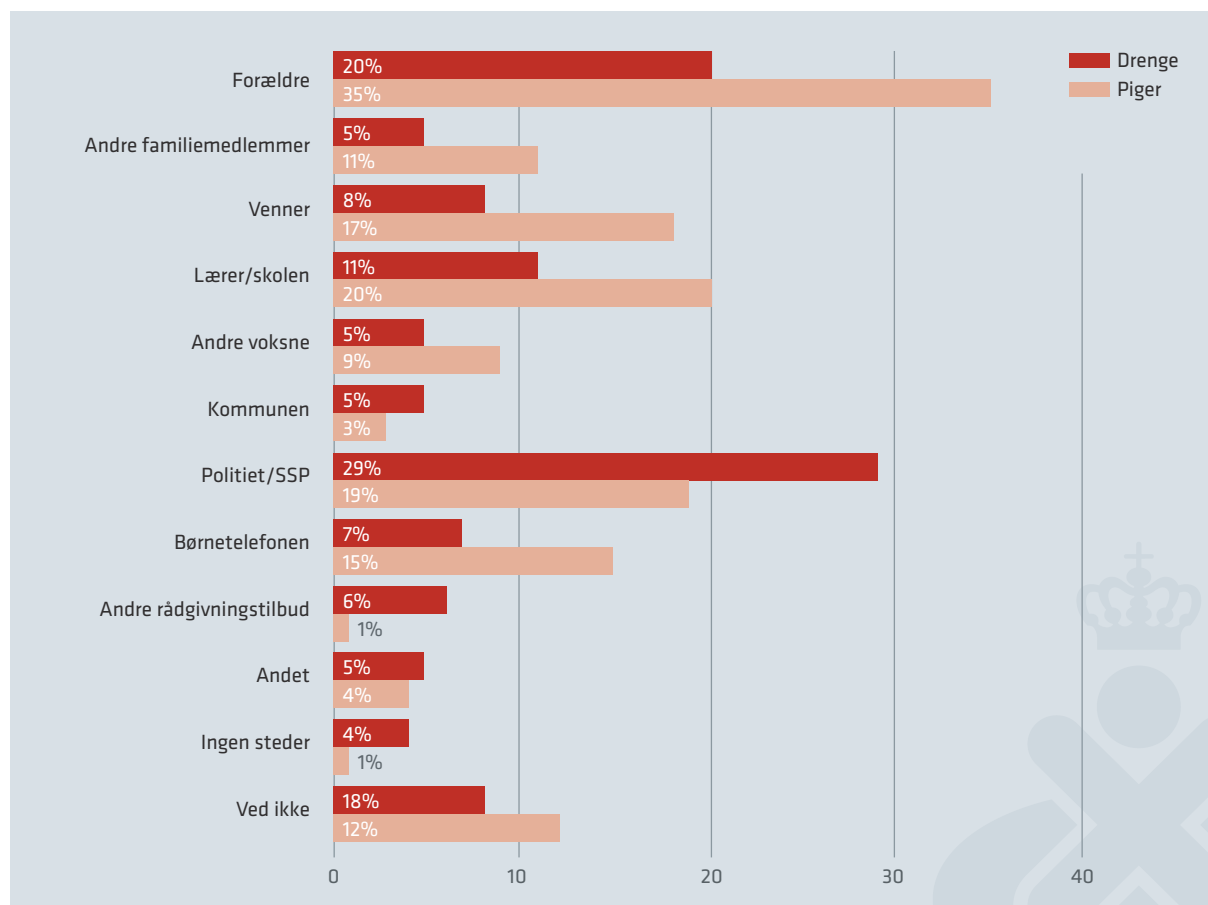
”Jeg vil ikke henvende mig til nogen, det er nemmere at holde det for sig selv.” (Pige, 15 år)

Jeg ved faktisk ikke, hvor man kan henvende sig i sådan en situation. Jeg ville nok prøve at finde en eller anden form for støttegruppe.

(PIGE, 15 ÅR)

FIGUR 4: SEKSUELLE OVERGREB: HVOR VILLE DU SØGE HJÆLP?

Antal respondenter: Drenges: 624. Piger: 742

Bemærk, at tallene ikke summer til 100 pct., da det har været muligt at afgive flere svar.

BEHOV FOR HJÆLP ELLER RÅDGIVNING

5 pct. af de unge – lige mange drenge og piger - svarer, at de har været i en situation, hvor de har haft behov for hjælp i forbindelse med, at de selv eller bekendte har været udsat for seksuelle overgreb.

Unge, der ikke bor i kernefamilier, har oftere oplevet behov for at få hjælp i forbindelse med seksuelle overgreb end unge, der bor i kernefamilier. 7 pct. af de unge, der ikke bor sammen med begge forældre, svarer, at de har haft behov for hjælp, mens det gælder for 4 pct. af de unge, der bor sammen med begge forældre.

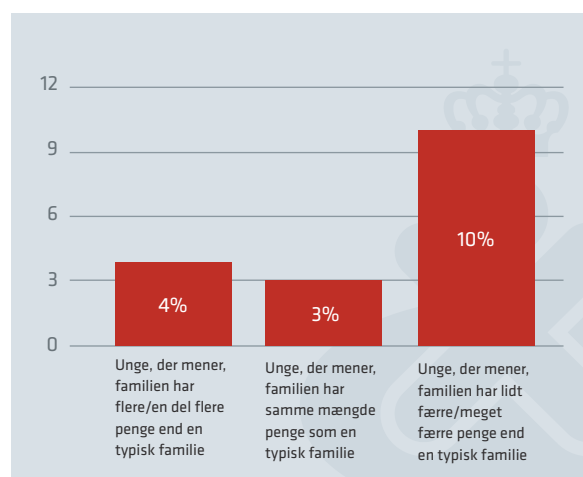
Unge med en anden etnisk baggrund end dansk har i højere grad haft behov for hjælp end etnisk danske unge; 9 pct. af unge med anden etnisk baggrund, og 4 pct. af unge med etnisk dansk baggrund har haft behov for hjælp.

Undersøgelsen viser også en bemærkelsesværdig social slagside i forhold til familiernes økonomi, når det gælder seksuelle overgreb. Det er således 10 pct. af de unge, der oplever, at deres familie har lidt færre eller meget færre penge, der svarer, at de har haft brug for hjælp, mens det kun gælder for 3 pct. af dem, som oplever, at deres familie har samme mængde penge som en typisk familie. (Se fig. 5, side 7).

Af de 5 pct., der har haft behov for hjælp i forbindelse med seksuelle overgreb, har præcist halvdelen søgt hjælp. Der er ingen statistisk signifikante sammenhænge mellem, hvem der søger og ikke søger hjælp i forhold til køn, etnicitet, familietype samt økonomi.

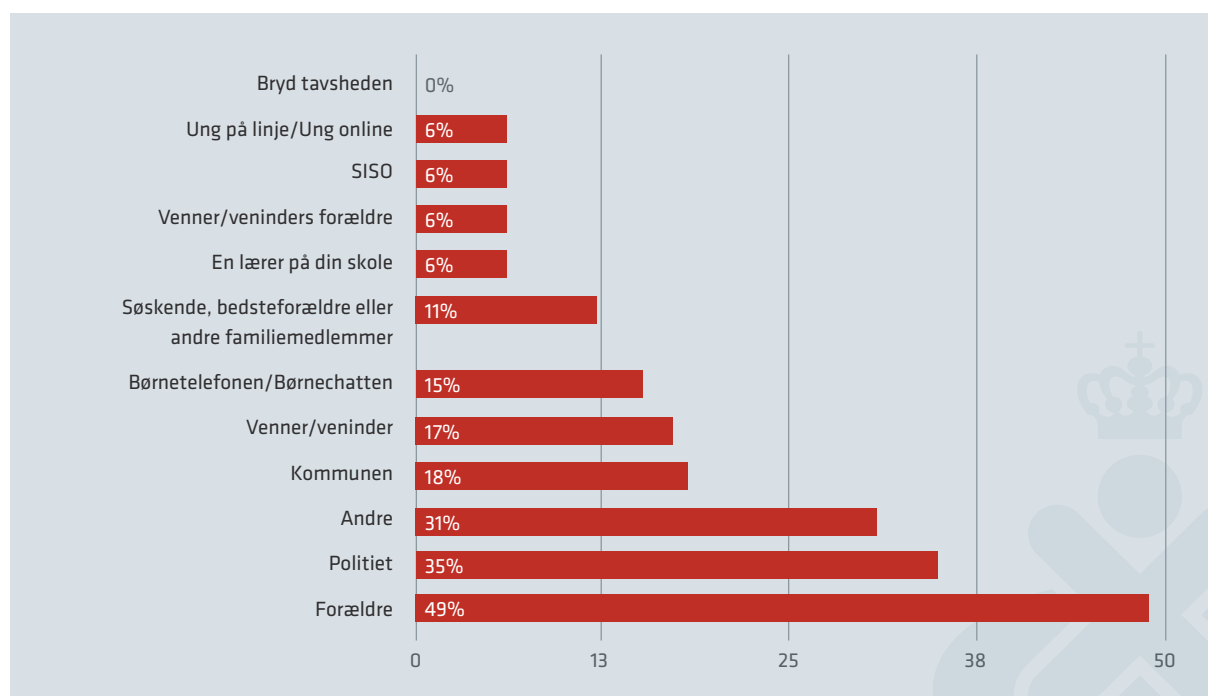
Af de unge, der angiver, at de har opsøgt hjælp, har 49 pct. søgt hjælp hos deres forældre. 35 pct. har opsøgt politiet, hvilket er en markant forskel i forhold til tilfælde af vold i hjemmet og alkohol eller stoffer, hvor henholdsvis 20 pct. og 12 pct. har opsøgt politiet. Det tyder på, at de unge anser seksuelle overgreb for et mere alvorligt problem end vold i hjemmet og alkohol- eller stofmisbrug. I det lys er det bemærkelsesværdigt – emnet taget i betragtning – at over halvdelen ikke har opsøgt politiet.

FIGUR 5: SEKSUELLE OVERGREB: UNGE, DER HAR HAVT BEHOV FOR HJÆLP, FORDELT EFTER DEN UNGES VURDERING AF FAMILIENS ØKONOMI

Antal svar: 1.415

FIGUR 6: SEKSUELLE OVERGREB: HVOR SØGTE DU HJÆLP?

Antal svar: 35. (Kun de elever, som har angivet, at de har søgt hjælp eller rådgivning.)

Bemærk, at tallene ikke summer til 100 pct., da det har været muligt at afgive flere svar.

ALKOHOL ELLER STOFFER

Vi ved, at ca. 122.000 børn og unge mellem 0 og 18 år vokser op i en familie med alkoholproblemer (Sundhedsstyrelsen og SIF 2008). Det svarer til ca. 9,8 pct. af alle 0-18-årige i Danmark. I dét lys er det en lav andel af de unge – 6 pct. – i undersøgelsen, der angiver, at de har haft behov for hjælp i forbindelse med alkohol eller stoffer i deres eget eller andres hjem. Det kan tyde på, at unge ikke oplever alkoholmisbrug som et alvorligt problem, eller at de er mindre tilbøjelige til at række ud efter hjælp, fordi de synes, at alkoholmisbrug er tabubelagt.

EN FEMTEDEL AF DE UNGE VED IKKE, HVOR DE SKAL SØGE HJÆLP

Når de unge oplever misbrug af alkohol eller stoffer, er forældrene fortsat dem, de fleste vil søge hjælp hos.

”Min far er alkoholiker, men det klarede min mor. Hvis han ville begynde at drikke igen, ville jeg sige det til min mor, og så ville hun snakke med hans AA-venner.”(Pige, 14 år)

Men hele 23 pct. af drengene og 18 pct. af pigerne er i tvivl om, hvor de skal søge hjælp. Det er den højeste andel i forhold til henholdsvis vold i hjemmet og

seksuelle overgreb. Til spørgsmålet om, hvor de unge ville søge hjælp, svarer nogle blandt andet:

”Don’t know, kender en person, hvis forælder har haft et problem med både alkohol og stoffer, men synes ikke, det er min pligt at blande mig.” (Pige, 14 år)

”Jeg har selv levet i en misbrugsfamilie, og jeg henvendte mig ingen steder, men min mormor henvendte sig til min lillebrors børnehave og kommunen.” (Pige, 15 år)

Pigerne er igen mest tilbøjelige til at ville bruge personlige relationer i forhold til drengene. 85 pct. af pigerne vil henvende sig til deres personlige netværk, hvorimod 46 pct. af drengene vil gøre det samme.

KØN, FAMILIEFORMER OG ØKONOMI HAR BETYDNING

6 pct. af de unge angiver, at de har haft behov for hjælp i forbindelse med, at de selv, et familiemedlem eller en ven har oplevet misbrug af alkohol eller stoffer i hjemmet. Ser man på forskellen mellem drenge og piger, har 5 pct. af drengene haft behov for hjælp, mens 7 pct. af pigerne har haft brug for det. Denne forskel er ikke statistisk signifikant men relevant at være opmærksom på: Da det er usandsynligt, at

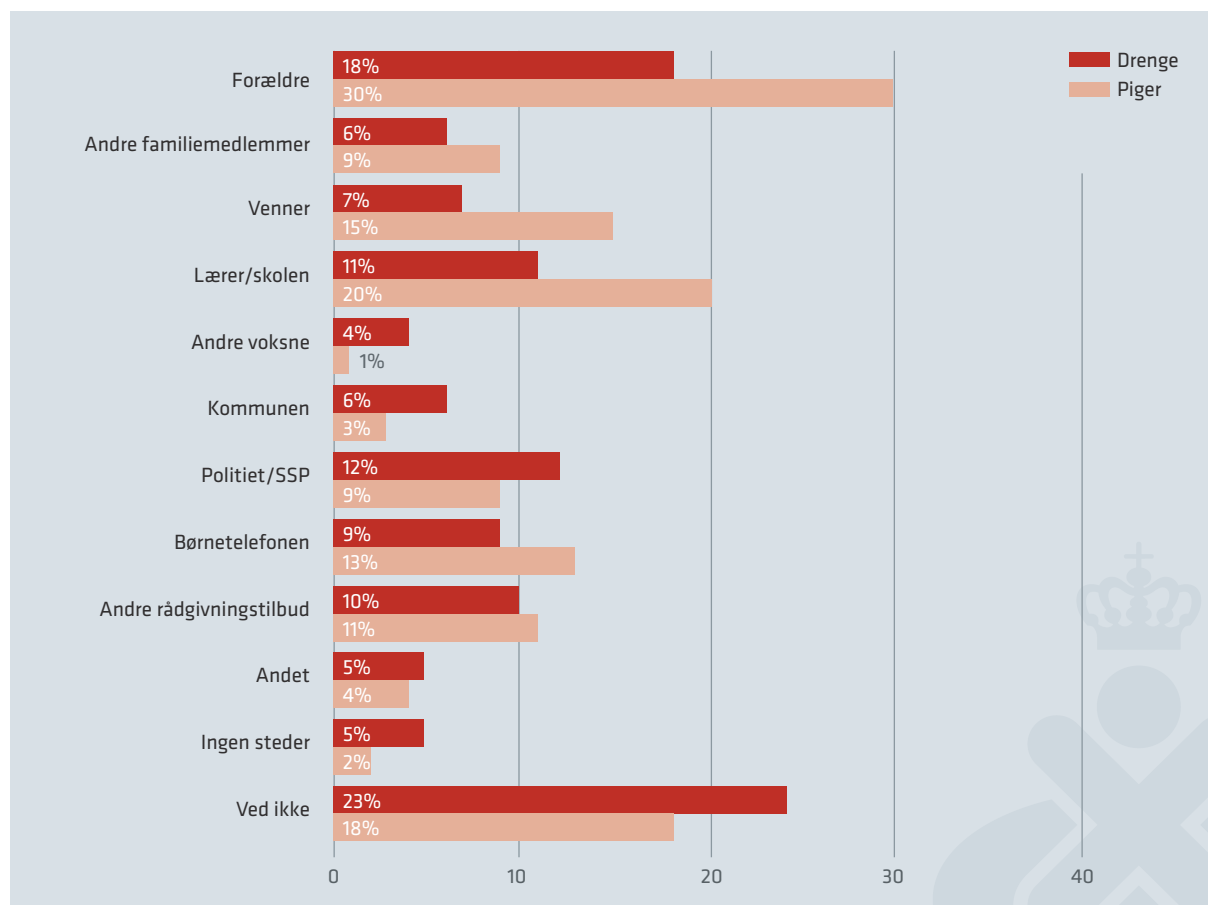

Min far er alkoholiker, men det klarede min mor. Hvis han ville begynde at drikke igen, ville jeg sige det til min mor, og så ville hun snakke med hans AA-venner.

(PIGE, 14 ÅR)

FIGUR 7: ALKOHOL ELLER STOFFER: HVOR VILLE DU SØGE HJÆLP?

Antal respondenter: Drenges: 612. Piger: 739

Bemærk, at tallene ikke summer til 100 pct., da det har været muligt at afgive flere svar.

forældre til drenge generelt har et lavere alkohol- eller stofmisbrug end forældre til piger, tyder det på, at drenge er mindre tilbøjelige til at gøre opmærksom på problemer med misbrug af alkohol eller stoffer i hjemmet.

Der er markant forskel på behovet for hjælp og rådgivning imellem unge, der lever i kernefamilier og unge, der lever i andre familieformer; 9 pct. af de unge, der ikke bor i kernefamilier, har haft brug for hjælp i forbindelse med alkohol og stoffer i hjemmet, mens 4 pct. af unge i kernefamilier har oplevet samme behov.

Undersøgelsen viser desuden, at behovet for hjælp i forbindelse med alkohol eller stoffer er højest hos de unge, der angiver, at deres familie har færre penge end en typisk familie. Også her tyder undersøgelsen således på, at der er en social slagside i forhold til familiernes økonomi.

Unge med anden etnisk baggrund end dansk oplever behov for hjælp i lige så høj grad som etnisk danske unge.

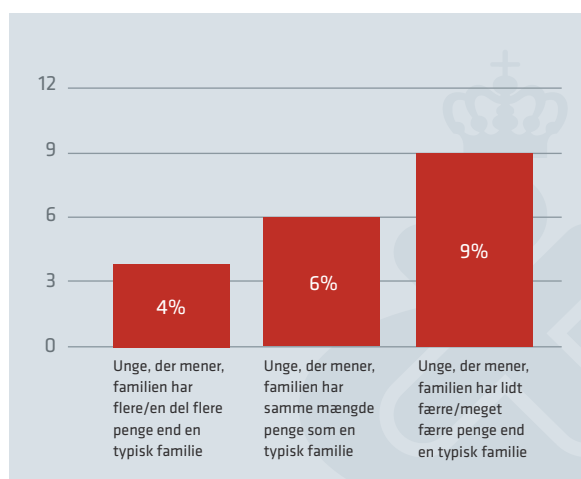
UNDER HALVDELEN SØGER HJÆLP

Af de 6 pct. unge, der angiver at have haft behov for hjælp i forbindelse med misbrug af alkohol eller stoffer i hjemmet, er det blot 48 pct., som har opsøgt hjælp.

Behovet for hjælp i situationer, hvor der er problemer med alkohol eller stoffer er lige stort uanset, om man er etnisk dansker eller ej, om man lever i kernefamilie eller ej, eller om man oplever sin familie som velstillet eller ej.

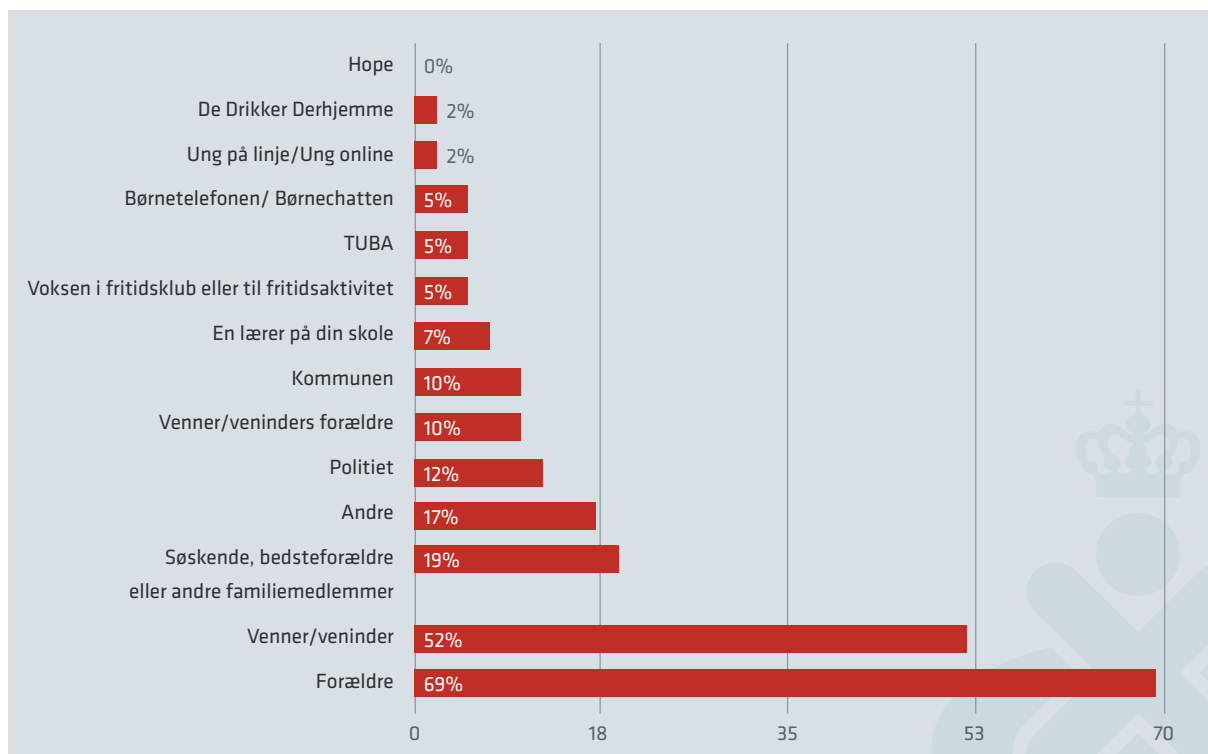
De unge, der har opsøgt hjælp, har oftest brugt deres forældre, dernæst venner og veninder og søskende eller bedsteforældre. I relation til alkohol og stoffer henvender de unge sig således i meget høj grad til de nære relationer.

FIGUR 8: ALKOHOL ELLER STOFFER: UNGE, DER HAR HAFT BEHOV FOR HJÆLP, FORDELT EFTER DEN UNGES VURDERING AF FAMILIENS ØKONOMI.

Antal svar: 1.415

FIGUR 9: ALKOHOL ELLER STOFFER: HVOR SØGTE DU HJÆLP?

Antal svar: 42. (Kun de elever, som har angivet, at de har søgt hjælp eller rådgivning.)

Bemærk, at tallene ikke summer til 100 pct., da det har været muligt at afgive flere svar.

DE SÆRLIGT UDSATTE UNGE

En lille andel af de unge har oplevet behov for hjælp i forbindelse med flere af de typer sociale problemer, undersøgelsen spørger ind til. Der er således tale om særligt socialt udsatte unge med et større behov for hjælp og rådgivning.

Af de unge, som angiver at have haft behov for hjælp og rådgivning i forbindelse med vold i hjemmet, har 2 pct. også angivet, at de har haft behov for hjælp i forbindelse med seksuelle overgreb.

Af de unge, som har haft behov for hjælp i forbindelse med vold i hjemmet, har 1,9 pct. også haft behov

for hjælp i forbindelse med misbrug af alkohol eller stoffer i hjemmet.

De unge, som har haft behov for hjælp både i forbindelse med både seksuelle overgreb og alkohol eller stoffer i hjemmet udgør 1,4 pct. af de unge i panelet.

De unge, som har haft behov for hjælp i forbindelse med alle tre typer af sociale problemer; vold i hjemmet, seksuelle overgreb samt misbrug af alkohol og stoffer i hjemmet, udgør 1,1 pct. af de unge i panelet. Det svarer til 752 af alle unge, der i skoleåret 2014-15 gik i 8. klasse.

Man skal tale med nogen. For ellers er der ikke nogen, der ved, hvad der foregår, og så er der ikke nogen, der kan hjælpe.

(PIGE, 15 ÅR)

SÅDAN BESKYTTES BØRN BEDST - IFØLGE DE UNGE

De unge har givet en lang række bud på, hvordan børn bedst beskyttes mod vold og overgreb. Deres bud kan fordeles i tre niveauer:

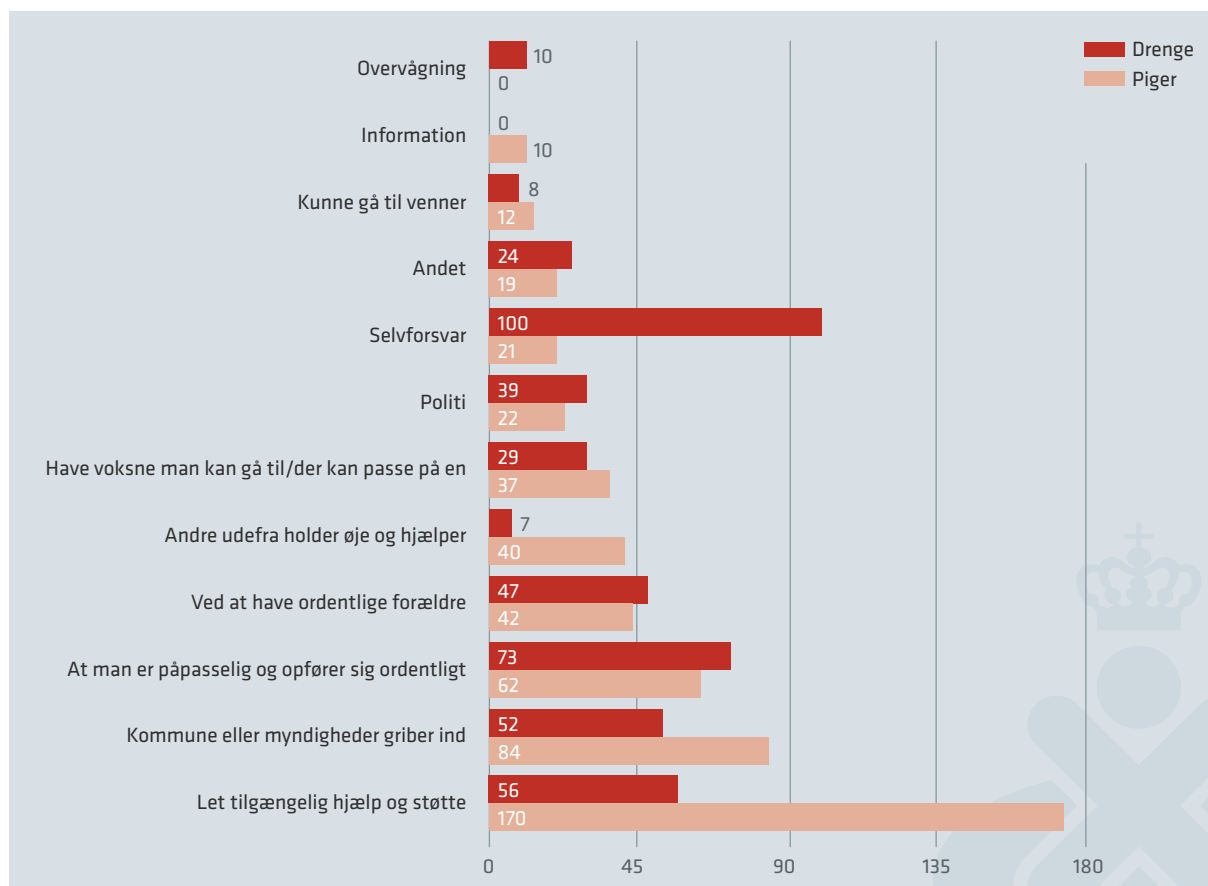
- Et individuelt niveau, hvor den enkelte selv har ansvar for at beskytte sig.
- Et nærmiljø-niveau, hvor omsorg fra de nære relationer er central.
- Et samfundsniveau, hvor myndighederne tager ansvar for at hjælpe den enkelte.

Hvor drengene ofte peger på det individuelle niveau, peger pigerne typisk på nærmiljøet og samfundet som beskyttere. Fx nævner en del drenge selvforsvar som en måde at beskytte sig selv på, mens mange piger mener, at mulighed for hjælp eller støtte i særlig høj grad kan beskytte børn.

Når drengene i undersøgelsen peger på selvforsvar, skriver de blandt andet:

- Peberspray
- At træne og slå igen
- At lære en kampsport
- At have en form for våben med

FIGUR 10: HVORDAN MENER DU, AT BØRN BEDST KAN BLIVE BESKYTTET MOD OVERGREB OG VOLD?

Antal respondenter: Drengene: 445. Piger: 519

Som eksempler på det individuelle niveau har en del drenge peget på, at unge selv har et ansvar i forhold til at opføre sig fornuftigt:

- Man skal ikke snakke med nogen, man ikke kender
- Lade være med at provokere
- Lade være med at gøre dumme ting
- Passe på i byen, og hvordan man klæder sig på i byen
- Holde sig fra stoffer

Ligesom drengene er pigerne også opmærksomme på, hvad de selv kan gøre. Fx nævner flere piger deres tøj og dermed de signaler, de sender, som noget, de selv skal være opmærksomme på og har ansvaret for:

"Man skal også passe på med, hvilke signaler man sender. Fx hvilket tøj man går i osv." (Pige, 13 år)

"Ikke vise sig for meget frem og undgå at 'friste' nogen." (Pige, 15 år)

Hjælp og støtte fra nærmiljøet er ofte noget, pigerne nævner som den bedste måde at beskytte sig mod vold eller overgreb. De har bl.a. disse forslag:

- Have en nær person, som man kan tale med
- Lære børn, at de skal være åbne om deres problemer, og at der er nogen, som de kan stole på og snakke med (fx. deres lærer)
- Hvis det handler om vold i hjemmet, er det vigtigt, at barnet ikke bor hos sine forældre. Lige meget hvor meget barnet måske føler, at det elsker forældrene. Forældrene har jo tydeligvis også brug for en eller anden form for hjælp.

Mange unge nævner ting, der har at gøre med det samfundsmæssige niveau, hvor myndigheder og kommune griber ind. Fx peger en del på anbringelse af barnet som en mulig beskyttelse:

"At myndigheder eller venner tager sig af det, og hvis det fortsætter skal børnene fjernes fra forældrene, så børnene kommer i plejefamilie, og så engang

imellem se forældrene, hvis barnet har lyst til det." (Pige, 15 år)

"Kommunen skal gøre noget, så barnet får et trygt sted at være med omsorg." (Pige, 14 år)

Pigerne nævner – ligesom drengene – også kommunen og myndighedernes indgriben, som en måde at beskytte børn på:

"At der er nogen, der tjekker op på familien, og tjekker om alt er, som det skal være." (Pige, 15 år)

"Hvis deres forældre laver vold mod deres børn, så kunne man sende dem til et specielt sted, for at få deres tanker omvendt, så de har andre tanker og undgår volden." (Pige, 14 år)

De unges eget ansvar for at opføre sig fornuftigt og dermed beskytte sig selv mod overgreb og vold, er også et aspekt, pigerne lægger vægt på:

"Det er i hvert fald rigtigt vigtigt, at tænke over, hvem man skriver med! Man skal lade vær med at skrive med folk, man ikke kender, også selv om det kan være spændende!" (Pige, 14 år)

"Man skal tale med nogen. For ellers er der ikke nogen, der ved, hvad der foregår, og så er der ikke nogen, der kan hjælpe." (Pige, 14 år)

METODE: HVORDAN HAR VI LAVET UNDERSØGELSEN?

BØRNE- OG UNGEPANELET

De kvantitative data er resultatet af en spørgeskemaundersøgelse i Børnerådets Børne- og Ungepanel, hvor vi undersøger, hvordan 8.-klasseselever oplever deres familieliv i hjemmet. Dele af spørgeskemaet er fra Skolebørnsundersøgelsen - det danske bidrag til det internationale forskningsprojekt Health Behaviour in School-aged Children (HBSC). Brugen er aftalt med ledelsen af Skolebørnsundersøgelsen, lektor Mette Rasmussen og professor Pernille Due, Statens Institut for Folkesundhed ved Syddansk Universitet

Panelet er etableret ved en stratificeret stikprøve foretaget af Danmarks Pædagogiske Universitet, og består af 2.337 8.-klasseselever fordelt på 114 skoler. 1.537 unge har besvaret spørgeskemaet, hvilket giver en svarprocent på 66. På skoleniveau er svarprocenten 78.

REPRÆSENTATIVITET OG STATISTISKE TESTS

Der er lidt færre unge med etnisk minoritetsbaggrund, der har svaret på spørgeskemaet (9 pct.), end der er unge med etnisk minoritetsbaggrund i 8. klasser på landsplan (11 pct.). På samme måde er de unge, der har besvaret et spørgeskema, en anelse ældre (14,55 år) end gennemsnittet af 8.-klasseselever i hele landet (14,18). Forskellene er statistisk signifikante, hvilket betyder, at man i læsningen af resultaterne bør holde sig disse forskelle for øje. På samme måde skal man være opmærksom på, at de viste procentangivelser i analyserne er pct. af de 1.537 respondenter - ikke af de 2.337 unge i Børne- og Ungepanelet.

84 pct. af de unge går i folkeskole, 15 pct. i friskole eller privat grundskole, mens 1 pct. går i dagbehandlingstilbud eller dagbehandlingshjem. 3 pct. af

de unge går i specialklasse¹. Alle skolestørrelser og landsdele er repræsenteret i undersøgelsen, ligesom der både er elever fra yder- og byområder.

Alle sammenhænge i analysen er statistisk signifikante. De er chi-testet og har en p-værdi under 0,05, medmindre andet er angivet. Hvis sammenhænge er medtaget i analysen uden at være statistisk signifikante på et 0,05-niveau, vil de altid være statistisk signifikante på et 0,1-niveau.

ANALYTISK PROCES

Samtlige unge i panelet er blevet spurgt til, hvor de rent hypotetisk ville opsøge hjælp og rådgivning, hvis de selv, et familiemedlem eller en ven/veninde oplevede hhv. vold i hjemmet, seksuelle overgreb eller misbrug af alkohol eller stoffer i hjemmet. Svarene er blevet kategoriseret. Svarene er inddelt i 12 kategorier, herunder kategorien 'andet' og 'ved ikke'.

Fem af kategorierne; forældre, andre familiemedlemmer, venner, lærer eller andre voksne, betegner vi som 'de personlige relationer' eller 'det nære netværk' omkring den unge. I kontrast til disse relationer står myndigheder og rådgivningstilbud, som i vores kategorisering består af fire elementer; kommunen, politiet/SSP, Børnetelefonen og 'andre rådgivningstilbud'. Efter at de unge er blevet spurgt til det rent hypotetiske spørgsmål, er de blevet stillet et opfølgende spørgsmål om, hvorvidt de selv har haft behov for at søge hjælp i forbindelse med de tre scenarier: vold i hjemmet, seksuelle overgreb og misbrug af alkohol eller stoffer i hjemmet, samt hvorvidt de rent faktisk har opsøgt hjælp, hvis de angiver at have haft et behov.

Alle unge er desuden blevet spurgt om, hvordan de mener, børn bedst beskyttes mod vold og overgreb. Også her har vi, på baggrund af de unges svar i de åbne kategorier, inddelt deres svar i 12 grupper.

1 Det er ikke alle specialskoler, der er organiseret omkring klassetrin. I de tilfælde, hvor en udvalgt skole ikke har 8. klassetrin, har lærerne på skolen udvalgt en gruppe børn, der er vurderet alderssvarende. Specialklasser er blevet tilbudt at læse spørgeskemaet igennem for at vurdere det i forhold til deres elever og deres særlige behov.

I analysen har vi undersøgt eventuelle sammenhænge mellem de unge, der har haft behov for hjælp og rådgivning med en række baggrundsoplysninger. Denne del af analysen tegner dermed et billede af nogle risikofaktorer, som er med til at indkredse hvilke unge, der kan betegnes som udsatte i forhold til sociale problemer i familien. De baggrundsfaktorer, vi har undersøgt er: køn, etnicitet, om den unge lever i en brudt familie, den unges oplevelse af familiens økonomi og om den unge går i skole i en udkantskommune. I analysen angiver vi, når disse sammenhænge ikke holder stik.

De citater, der er bragt, er uddrag fra de åbne svarmuligheder i spørgeskemaet. Citaterne kan være tilpasset af hensyn til læsbarhed.

BØRNEINDBLIK

NR. 4/2015 · 2. ÅRGANG · 18. SEPTEMBER 2015

TEKST OG ANALYSE WINNIE ALIM · E-MAIL: WIA@BRD.DK · T: 3378 3310,

ANNA EISTRUP · E-MAIL: AEI@BRD.DK · T: 3378 3304 OG LINE EMMA JØNSON · E-MAIL: LEJ@BRD.DK · T: 3378 3315

REDAKTØR ANNA EISTRUP · E-MAIL: AEI@BRD.DK · T: 3378 3304

BØRNERÅDET VESTERBROGADE 35A · 1620 KØBENHAVN V · WWW.BRD.DK · E-MAIL: BRD@BRD.DK

Børnerådet
